

مهندسی بهداشت محیط یکی از علوم کاربردی و شاخه‌ای از مهندسی محیط زیست است که تمرکز و رویکرد آن بر روی جنبه‌های بهداشتی و انسانی محیط زیست می‌باشد. نام دیگر این رشته مهندسی محیط (گرایش بهداشت) می‌باشد. مهندسی بهداشت محیط بر طیف وسیعی از علوم مانند مهندسی، فیزیک، شیمی و میکروبیولوژی بنا شده‌است. مطابق تعریف دانشگاه کلمبیا مهندسی بهداشت محیط عبارت است از: شناسایی، ارزیابی و اصلاح معضلات زیست‌محیطی که تأثیر محسوسی بر بهداشت عمومی دارند. ایده اصلی رشته مهندسی بهداشت محیط نیز بر این مبنا بنا شده‌است که بسیاری از تهدیدات بر سلامتی انسان وابسته به محیط زیست بوده و مؤثرترین روش برای کاهش این مخاطرات، جلوگیری یا حذف آن مشکلات زیست‌محیطی می‌باشد.

تاریخچه :

مهندسی بهداشت محیط با نام اولیه مهندسی بهداشت از سال ۱۳۳۱ الی ۱۳۳۵ شمسی (۱۹۵۶-۱۹۵۲ میلادی) به صورت تیمی مرکب از مهندسین کادر ستادی وزارت بهداشتی سابق در نقاط مختلف کشور ایران فعالیت داشته‌است. وظایف این تیم علاوه بر تنظیم دستورالعمل‌ها، تهیه گزارش‌هایی در زمینه مراکز تهیه، توزیع، عرضه و فروش مواد غذایی و اماکن عمومی، مبارزه با حشرات و جوندگان، دفع فاضلاب و پسماند، بهسازی منابع آب، طراحی نقشه‌های تپ و اجرای پروژه‌های آب آشامیدنی بود.

آزمون موسسات خود کنترلی بهداشتی :

تاکنون پنج دوره آزمون خوداظهاری بهداشتی توسط انجمن علمی بهداشت محیط ایران برگزار شده‌است، اولین آزمون از تاریخ ۳۰/۸/۹۲ شروع شده و به منظور ارتقاء سطح عملکرد بهداشتی مراکز و اماکن عمومی موضوع ماده ۱۳ قانون اصلاح مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی انجام شد در هر کدام از این شرکت‌ها و موسسات

خوداظهاری و خودکنترلی بهداشتی صنوف یک نفر کارشناس بهداشت محیط به عنوان مسئول فنی شرکت حضور داشته و سایر کارکنان (با حداقل مدرک کاردانی یا بالاتر در رشته مهندسی بهداشت محیط یا مدرک کارشناسی یا بالاتر در رشته ایمنی و بهداشت مواد غذایی) شاغل در این زمینه، زیر نظر مسئول فنی فعالیت می کنند. فارغ التحصیلان رشته مهندسی بهداشت محیط (با حداقل مدرک کارشناسی) می توانند با کسب ۷۰ درصد نمره آزمون که توسط انجمن علمی بهداشت محیط ایران برگزار می گردد در این زمینه مشغول به کار شوند. این شرکت ها بر طبق دستورالعمل مؤسسات مشاوره بهداشت محیطی تأسیس شده و بر طبق آن واگذاری کنترل بهداشتی اماکن به بخش خصوصی صورت می پذیرد آغاز ثبت نام آزمون مؤسسات خوداظهاری بهداشت توسط انجمن علمی بهداشت محیط اطلاع رسانی می شود و داوطلبان تا اعلام نتایج آزمون شرکت ها و مؤسسات خودکنترلی توسط انجمن علمی بهداشت محیط ایران منتظر می مانند منابع آزمون خود اظهاری بهداشتی معرفی شده است و در چند نوبت نیز انجمن علمی بهداشت محیط ایران با تغییر منابع آزمون خود اظهاری بهداشتی مواجه بوده است به طوری که منابع آزمون خود اظهاری بهداشتی معرفی شده اند و تغییر منابع آزمون خوداظهاری و خودکنترلی بهداشتی اطلاع رسانی شده است. در ابتدا قرار بود این آزمون چهار بار در سال و در محدوده های زمانی دهه اول ماه های اردیبهشت، تیر، مهر و دی برگزار گردد که با تغییراتی مواجه شد در حال حاضر ثبت نام تنها از طریق سایت انجمن علمی بهداشت محیط ایران انجام می گردد و تاکنون پنج دوره آزمون خوداظهاری بهداشتی توسط انجمن علمی بهداشت محیط ایران برگزار شده است ثبت نام آزمون اولین آزمون مؤسسات خوداظهاری بهداشت، برگزاری دومین آزمون مؤسسات مشاوره خود کنترل، آغاز دوره جدید ثبت نام در آزمون خوداظهاری بهداشتی هر چند با تعویق برگزاری آزمون خوداظهاری بهداشتی روبرو گردید ولی در نهایت با تعیین آخرین فرصت ثبت نام آزمون خوداظهاری بهداشتی روز پنجشنبه ۱۵ مرداد ماه آزمون به طور همزمان در ۱۱ حوزه امتحانی اصفهان، اهواز، تبریز،

تهران، کرمان، کرمانشاه، شیراز، ساری، مشهد، همدان و یزد برگزار گردید. در این دوره نزدیک به ۱۲۰۰ نفر در آزمون ثبت نام کرده ولی تعداد ۱۰۷۰ نفر از افرادی که کلیه مراحل ثبت نام را پشت سر گذاشته بودند موفق به حضور در جلسه آزمون شدند و کلید اولیه آزمون نیز اعلام گردیده است.

معرفی گروه:

بهداشت محیط، تکوین نظام یافته، ارتقاء و اجرای معیارهایی است که شرایط خارجی مسبب بیماری، ناتوانی و سلب آسایش از انسان را کنترل می-نماید. در این مجموعه معیارهای ساختار یافته علاوه بر حفظ سلامت و ایمنی، جنبه- های زیبایی شناختی نیز متناسب با نیازها و انتظارات جامعه هدف گنجانده می شود. براین اساس مهمترین هدف بهداشت محیط، مطالعه عوامل محیطی مضر برای سلامتی انسان و تشخیص و پیشگیری، رفع و کنترل اثرات سوء ناشی از این عوامل تلقی می گردد. بهداشت محیط به طور موکد سلامت انسان و بهداشت مردم را به عنوان هدف اصلی پیگیری می کند و کیفیت محیط و حفظ سلامت اکوسیستم-ها را به طور غیر مستقیم مورد توجه قرار می دهد. براین اساس می توان اصلی ترین محورهای فعالیت بهداشت محیط را به صورت زیر بیان نمود:

-تامین آب و مواد غذایی سالم و بهداشتی

-مدیریت فاضلاب-های شهری و صنعتی

-مدیریت پسماندهای جامد شهری و صنعتی

-کاهش آلودگی هوا، آب، مواد غذایی و صدا

-کنترل عوامل مخاطره آمیز محیط

گروه مهندسی بهداشت محیط بیرجند در سال ۱۳۷۴ با پذیرش ۲۰ نفر دانشجو در مقطع کاردانی بهداشت محیط به طور رسمی فعالیت خود را آغاز و سپس در سال ۱۳۸۸ با قبول ۱۵ نفر دانشجو در مقطع کارشناسی ناپیوسته و در سال ۱۳۹۲ با قبول ۳۰ نفر دانشجو در مقطع کارشناسی پیوسته به فعالیت خود ادامه دادند. با تلاش اعضای گروه در سال ۱۳۹۲ با قبول ۵ نفر دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد در گروه مهندسی بهداشت محیط شروع به تحصیل نمودند. در حال حاضر علاوه بر کلیه مقاطع رشته مهندسی بهداشت محیط، رشته کارشناسی ارشد مدیریت پسماند با ۲ نفر دانشجو در سال ۱۴۰۰ که از گرایش مهندسی بهداشت محیط می باشد در گروه وجود دارد.